

ҰЛТТЫҚ
ҚҰРЫЛТАЙ

БАРЧА УЧУН КЕНГ ИМКОНИЯТЛАР ДАВЛАТИ БАРПО ЭТИЛМОҚДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

ТИЗИМЛИК, ТАРТИБ ВА САМАРАДОРЛИК ЗАРУР

Президент мамлакатимизда барча соҳалардаги кенг күләмли истроҳотлар ва мақсадлы ўзгарыштар халқимизнинг орзу-интилишлари ва замон талабларидан келип чиққан ҳолда изчил амалга ошириләтганини таъкидлады.

– Мамлакат көлажаги учун алоҳида аҳамиятга эга бўлган соҳалардаги ишлар изчил давом эттирилиши керак, – деди Давлаттимиз раҳбар. – Менинг топширигим билан 2023 йилда ишлаб чиққилган “Гиёхвандлик ва гиёхванд маддаларнинг ноконуний айланнимига қарши кураш” мажмавий режаси жорий йилда ўз ниҳоясига етади. Бу ижтимоий иллатга қарши курашиб энг муҳим вазифалардан бирордир. Шунинг учун ушбу йўналишдаги тадбирлар янги ҳужжат асосида давом эттирилиши лозим.

Жорий йилда ҳам болаларни зўравонликдан ҳимоя қилиш ва ўсмирлар ўз жонига қасд қилишининг олдини олиш юзасидан мажмавий лойиҳа. У ҳам янгилини керак.

– “Оилавий зўравонликка қарши кураш тўғрисида”ги Қонун қабул қилинганидан кейин бу борадаги ахвол ачча яхшиланди. Бироқ айрим чекка ҳудудларда ҳамон бундай иллатлар қайд этилмоқда. Ноанъяннинг диний оқимлар таъсирига тушиб қолган фуқаролар вазиятини янада оғирлаштиримоқда. Маҳаллий ҳокимиют вакиллари ва жамоат арбоблари оиласидаги зўравонликларининг олдини олиш борасидаги ишларни давом этилмоқда. Бундан ташкари, ушбу йўналишдаги ишлар ҳозирда турли ҳужжатлар билан тартибига солинмоқда, лекин етарида даражада мувоғиқлаштирилмаган. Шу боис барча чора-тадбирларни “Қозғистон болалари” ягона дастури доирасида жамлаш зарур деб биламан, – деди Қ. Тўқаев.

Шунингдек, Юртбоши бу икки соҳани бир-биридан ажратмасдан, болаларга таълим ва тарбия бериши борасида мажмавий тизимили ишларни йўлга кўйиш зарурлигини таъкидлади. Шу мақсадда ўтган йили мактабларда “Ягона тарбия” дастури йўлга кўйилган бўлиб, Президент таъкидлаганидек, эндиликда бу дастур мамлакатимизнинг барча давлат таълим мұассасаларидан ҳам жорий этилиши зарур.

– Келажакда ҳусусий мактаблар ҳам ушбу ҳужжатга амал қилишлари керак. Тарбиявий ишлар билан барча болалар қамраплиши жоиз. Шундагина бу ташаббус милий ҳусусият кастанетади. Лойиҳанинг пировард мақсади “Адопатпарвар фуқаро” концепцияси тояларига мос келадиган ватанпавар, билимли, заковати аводни тарбиялашдан иборат. Қурултой аъзоларининг ушбу дастурни “Адопатпарвар фуқаро” деб номлаш тақлифни тўлиқ кўллаб-куватлайман, – деди Юртбоши.

Президент истроҳотларни амалга ошириш ва жамият таъкидидаги фуқаролик шўйбасининг муҳим ўрни ҳақида фикр билдирадар экан, нодавлат-нотижорат ташкилотлар тўғрисидаги қонун ҳужжатларни тамомилаштириш борасидаги қурутлойтган аъзоларининг тақлифларини кўллаб-куватлади. Давлат ижтимоий буюртмаси самародорлигини ошириш учун замонавий воқеалика мос келадиган алоҳида қонун зарурлигини таъкидлаб, ваколатли идораларга мутахассислар ва жамоат ташкилотлари иштирокида ушбу муаммони ҳал этишини топшири.

– Сўнгги бир неча йил ичидаги боз давлат мукофотларни билан боғлиқ ёндашувларни кўриб чиқдик ва тизимлаштиридик. Эндиликда идоравий мукофотларни тартибида солиси зарур, – деди давом этди Президент. – Аниқ қоидалар ва ягона маълумотлар базаси йўлглиги сабаби баъзи мукофотлар тасодифий тарзда топширилмоқда. Ҳатто бир шахс бир давлат идорасининг кўкрак нишонини бир неча марта олган ҳолатлар ҳам учрамоқда. Идоравий мукофотлар фикр юқори мутахассисларнинг жамиятдаги касбий мавқеини оширишга кўмаклашиш мақсадида берилши керак, – деди Давлат раҳбари. – Мутасадиқ ташкилотларга ягона андаза ва идоравий мукофотлар рўйхатини ишлаб чиқишини топшираман.

Ономастика соҳасида тартиб ўрнатилмоқда: бу иш учун ягона ва аниқ низом ишлаб чиқилган ва уни амалга оширишда тарихий адолат таъилларига қатъий риоя қилиниши муҳимdir.

– Буюк тарихий шахсларимиз номлари аба-дийлаштиришга лойик. Уларнинг хотираси миллий ўзлигимизнинг ажралмас қисми бўлиб, уни аср-авайлаш фуқаролик бурчимиздир. Аммо ономастикани “тарихий хизматлари” ҳеч қандай архив ҳужжатлари билан тасдиқланмаган шахсларни улуглаш воситасига айлантириб бўлмайди, – деди Президент.

Унинг фикрича, шаҳар ва кўчаларнинг номлари халқимиз тарихини акс этишири керак.

– Жамиятда кенг тарқалган жаҳангир география номлар ва айнанвий топонимлар имкониятларидан тўлиқ фойдаланмаямиз. Шу билан бирга, атамалари тарихан эскирган қишлоқлар номини ўзгартишига ўта эътиёткорлик билан ёндашиш керак. Бу борада кенг тушунтириш ишларини олиб бориш, аҳолининг фикрини инобатга олиш муҳим, – деди давлаттимиз раҳбари.

Кўчаларга келсақ, биринчи навбатда номсиз кўчаларга ва тақрорланувчи топонимларга янги ном бериши керак.

Шунингдек, ҳусусий ишоотларни номлашда ҳам ўзбошимчалика ийл кўйилмаслиги жоиз.

ИЧКИ СИЁСАТ, МАФКУРА, ЎЗИГА ХОСЛИК

Қ. Тўқаев таъкидлаганидек, ономастика соҳасини, давлат ва идоравий мукофотлар тизимини тасмиллаштириши, ижтимоий иллатларга барҳам бериш, фуқаролик жамиятини ривожлантириш – буларнинг барчаси юқсан мағфуравий саъи-харақатларнинг таркибий қисмларидир.

– Шунинг учун мен ички сиёсат соҳасида олиб борилаётган барча тадбирларни ташкил этиши учун ягона ҳужжат зарур, деган фикр кўшиламан, – деди у. – Концепцияда ўзлигимиз ва турмуш тарзимизни акс этиирувчи асосий милий қадриятлар ва рамзлар белгиланиши даркор. Бу, энг аввало, уларнинг жамиятда чукур илдиз отишни, ҳимояси ва кенг тарғиботи учун зарур, – деди Президент.

Шунингдек, давлат раҳбари Наврўз байрамининг аҳамиятига тўхтади.

Ўтган йили Наврўз байрамини нишонлашнинг янги дастури ишлаб чиқилиб, у 14 марта бошлаб ўн кун давомида нишонланади ва ҳар бир кун ўз номи ва мазмунига эга.

МАДАНИЯТНИНГ АЛОҲИДА АҲАМИЯТИ

Қ. Тўқаев маданият соҳасидаги ютуқлар ҳақида гапирадар экан, театри ривожлантириш масаласига алоҳида тўхтаби, уларни ҳар қандай давлат маданийтида даражасининг муҳим кўрсатичларидан бири, деб атади.

– Бугунги кунда Қозғистонда 46ta вилоят театрлари мавжуд, бироқ уларнинг кўпчилиги оғир ахволда. Минтақаларда театрларни ривожлантиришга эътибор қаратишимиш зарур. Ҳалқимизнинг маданий хилма-хиллигини сақлашга хисса қўшаётган рус ва бошқа миллий театрларни кўллаб-куватлаш мухим аҳамиятга эга. Шу боис тадбиркорларни минтақалардаги театрларни кўллаб-куватлашда фаол иштирок этишига чакираман, – деди Давлат раҳбари.

2025 йилда буюк Абай тавалудининг 180 йиллиги нишонланади. Бундан беш йил аввал Семейда абайшунослар билан учрашувда Президент Абай институтини ташкил этишини тақлиф қилган эди. Эндиликда бу ташаббус динасорларимиз ва хориқларига қозоқ тилини ўрганиши ёрдам бериши мақсадида рақамли платформа шаклида амалга оширилмоқда.

– Ушбу лойиҳани Конфуций, Гёте ва Серван-тес институтлари намунасида фаолият юритувчи тўлақонли маданий-маърифий муассасалар каби тармояқа айлантириши мухим, – деди Қ. Тўқаев. – Абай институти барча асосий ҳамкор мамлакатларда маданийтимиз тарғиботчиси бўлиши керак. Ташкил ишларни вазирлиги, “Отан-дастар” жамғарасига Маданият ва ахборат ва зирлиги билан биргалиқда хорижда ҳам шундай марказлар очиш бўйича ишларни давом этишини топшираман.

Президент “Қозоқ тили” ҳалқаро жамиятина фаолиятини ҳам алоҳида таъкидлаб, уни янада кўллаб-куватлашга чақириди.

– Маданият нафакат бино ва муассасалар, балки дунёвий оламда миллий ўзлигимизни мустаҳкамлашнинг асосий пойdevоридир, – деди

Юртбоши. – ЮНЕСКО билан ҳамкорлигимиз дөириасида Қозғистоннинг моддий ва номмоддий мероси ишоотларини ҳалқаро рўйхатларга киритишига алоҳида эътибор қаратмоқдамиз. Ҳукумат ҳалқларнинг инсоният билимлари хазинасига кўшган заковат хиссасини яқол намоён этадиган ҳужжатли меросимизни Жаҳон хотираси рўйхатига киритиш бўйича саъи-харақатларни куайтириши керак.

ТАРИХИЙ БОСҚИЧЛАР

Қозғистонда тарих фанининг ривожланишига бугунги кунда милий ўзлики мустаҳкамлашнинг муҳим омили сифатида алоҳида эътибор керади.

Президент жорий қурултой пойтахтини Қизилурда кўчириши ҳақидаги тарихий қарор қабул қилинганининг 100 йиллиги арафасида ўтказилётганини таъкидлади. Шу муносабат билан у навбатдаги ийилишини шу шаҳарда ўтказишини тақиғи килди – ҳар йили Миллий Қурултой ийилишиларини мамлакат тарихи учун аҳамиятли шаҳарларда ўтказишинанаси давом этимодка.

– Ҳалқимизнинг “Қозоқ” деган акс номи қайтиганини 100 йил тўлди, – деди Қ. Тўқаев. – Албатта, давлатчилигини излаб, фуқаролар ва давлат ўтказидаги ўзаро мунособатларнинг барча жараёнларни соддалаштириш имконини беради. Тегишли идоралар экспертилар ва АТ-мутахассислари билан яқин ҳамкорлика домий равишда барча соҳаларда харажатларни камайтириш, шаффофлик ва самародорликни оширишга қаратилган янги ечимларни излашлари ва жорий этишлари керак.

Бу масала менинг алоҳида назоратимда, – деди Давлат раҳбари.

МИНТАҚАЛАРГА ЭЪТИБОР

Қ. Тўқаев 2022 йилда Қозғистонда янги минтақалар ташкил этилгани ва бу қарор уларнинг таракқиётига кучли туртки бўлганини таъкидлайди:

– Ушбу ҳудудларда ижтимоий-иқтисодий кўрсатичлар сезиларли даражада яхшиланди, у ерга сармоялар кела бошлади. Буларнинг барчаси маҳаллий аҳолининг ҳаёт сифатига бевосита таъсири кўрсатди, – деди у.

Шунингдек, Президент ҳозирда “Минтақаларни ривожлантириш концепцияси” ишлаб чиқидаётганини таъкидлайди.

РАҚАМЛИ КУН ТАРТИБИ ВА ИННОВАЦИОН ИҚТISODIЁТ

Ўз маърузаиди Президент яна бир бор равома-таслаштириш ва сунъий заковатни жорий этиш вазифаларига тўхтади.

– Сунъий заковатдан фойдаланиш бюджет маблаблари самародорлигини кескин оширади, солик ва боржона мавзумурлигини тақомиллаштириш, фуқаролар ва давлат ўтказидаги ўзаро мунособатларнинг барча жараёнларни соддалаштириш имконини беради. Тегишли идоралар экспертилар ва АТ-мутахассислари билан яқин ҳамкорлика домий равишда барча соҳаларда харажатларни камайтириш, шаффофлик ва самародорликни оширишга қаратилган янги сифатларни излашлари ва жорий этишлари керак. Бу масала менинг алоҳида назоратимда, – деди Давлат раҳбари.

САЙЁХЛИКИ РИВОЖЛАНТИРИШ, БИОЛОГИК ХИЛМА-ХИЛЛИКИ АСРАР

Сайёхлик минтақалар учун жиддий ўсиш нуқтасига айланниши керак. Сайёхлик салоҳиятни мустаҳкамлашта маҳаллий миқёсда милий ва ҳалқаро миқёсда ўтказиладиган тадбирлардан бериши мумкин.

Бу йил ҳам шундай лойиҳалардан бири Тараз шаҳрида ўтказиладиган “Ҳамдўстлик ярмаркаси” бўлиб, унга кўллаб мамлакатлардан хунарманд ва деҳқонлар тақлифи этилган. Президентнинг сўзларига кўра, ушбу тадбир нафакат ҳамкорлар билан ўтказидаги ўзаро муносабатни соддалаштириш имконини беради. Тегишли идоралар марказларидан бирни сифатидаги нуғузини мустаҳкамлаштиришни беради.

Қ. Тўқаев таъкидлаганидек, дэярли ҳар бир минтақада шу каби “лангар”ли маданий ва сунъий тадбирлари ўтказилади, уларнинг аксарияти айланган. Улар, биринчи навбатда, хомийлий маблаблари хисобидан амалга оширилиши ва йил давомида бир текис таъсимилини зарурлигини таъкидлайди.

Президент Қозғистон биологик хилма-хиллигини муҳофоза қилиши масаласига алоҳида таъкидлайди.

– Биохилма-хилликни асраси жамғармасини яратиш зарур, деб ҳисоблайман. Давлат раҳбари сифатида мен ушбу муҳим ишнинг алоҳи

ИШЧИ КАСБЛАРИ ЙИЛИ

Президент ташаббуси билан 2025 йил "Ишчи касблари йили" деб эълон қилинди. Бу, аввало, ёшлар учун имкониятларни кенгайтириш, касбга йўналтириш тадбирларини кучайтириш талабга мос касб-хунар эгаллаш учун шарт-шарор яратиш мумхимлигини таъкидлади. Бу борадаги топшириқ билан барча вилоятлар раҳбарларига мурожаат қилди.

СПОРТ – МИЛЛАТГА САРМОЯ СИФАТИДА

Юртбоши спорт мавзусини давом эттирад экан, бутун мамлакат бўйлаб футболни ривожлантиришга алоҳида ётибор қартишга чакриди. Унга кўра, ҳо-мийлик маблагларини жалб қилган ҳолда аксарият вилоят футбол ўйногларини реконструкция қилиш ёки янгилирни бунёд этиши бошлаш керак. Шунингдек, ҳар бир вилоят ва туман марказида, қишлоқ ва шахарчаларда болалар футбол майдончалари юзага келиши керак.

– Шундагина биз бутун дунёда оммабол бўлган ижтимоий ва оммавий спорт турини янги босқичга кўтаришимиз мумкин. Болалар ва ўсмиirlарни фут boltga жалб қилиш орқали биз кимор ўйнини ва гиёхандлик муаммосини сезиларни даражада ҳал кила оламиш, – деди Қ. Тукаев. – Тегишил вазирлик, Футбол Федерацииси, маҳаллий икро ҳокимиётни идоралари, тадбиркорлар амалий жиҳатдан клуб футблорни тикоратлаштириши бошлашларни керак. Клублар фақат минтақавий бюджетларга таяномасларни жоиз, улар бутун дунёда бўлгани каби, ўзлари ҳам пул ишлашин ўрганишлари даркор.

Президент спортни, айниқса, болалар ва ёшлар ўртасида оммавийлаштириш саломатлик гарови эканлигини, бу борадаги ишлар давлат томонидан ҳам, бизнес томонидан ҳам давом этиши зарурлигини таъкидлади.

**НОАНИКЛИК ДАВРИНИНГ
ДАВЛАТЛАРИ**

Президент Миллий Курултой йигилиши иштирокчиларга мурожаат қиласан, жаҳон кун тартибидаги масалаларни ётибордан четда қолдирмади.

– Бугунги кунда барчамиз дунё бўйлаб кенг кўллами ўзгаришлар гувоҳ бўлмоқдамиз. Мисли кўрилмаган можаролар, ўзаро ишончнинг кескин инкизози, халқаро ҳуқуқнинг тобора емирилиши, иктиносидай урушлар жаҳондаги ҳозирги вазиятнинг ажralmas қисмiga айланди. Буларнинг барчаси янги технологияларни ўрганиш юзага келиши, мумхим захиралар учун курашнинг кучайishi, ишлаб чиқариш ва савдо-логистика занжирларини кайta шакларни, тенхонег в табиии оғофлар жараённида содир бўлмоқда. Дунёйида ўз аҳамиятини йўқотмоқда, давлат миллатчилиги, таъсир доираларни таксимлашга итилиш, жаҳон сиёсатини миintaқавийлаштириши биринчи ўрнинг чиқмоқда, – деди Президент. – Ўнлаб йиллар давомида кўплаб мамлакатларга демократия мавзий-ахлоқий қадриятлар, жумладан, ЛГБТ ҳам татбик этилди ва шу ниқоб остида халқаро нодавлат жамғарма ва ташкилотлар уларнинг ички ишларига кўпюл равишда араплаши. Шу йўл билан бюджетларни кўллаб додларлар ўғирланди. "Тараққиёт ва демократия", "инсон ҳуқуқлари", "матбуот әркиниги" ва "уюшган жиноятичлика қарши кураш" тарафдорларининг даромади уларнинг маошларига ҳеч қандай мос келмайди. Шу боис Президент Трамп бошлигидаги Американинг амалдаги маъмуритни томонидан кенг кўллами суннитемоликларни аниқлаш ва сиёсий иккюзламачилигини фош этиш, анъанавий ахлоқий қадриятларни тиклаш бўйича бошланган тадбирлар кўллаб-куватлашга лойиқ, – деди у.

КЕЛАЖАК ТАСВИРИ

Юртбошимиз таъкидланидек, мамлакатимизда чуқур ва кенг қамровли ислоҳотлар эндиғина бошланди, олдинда машаққатли ўйл бор. Биз илгор ҳалқ сифатида факат оғла интиломигимиз керак, бизга узоқни кўзлашган мақсадлар зарур, келажакни аниқ кўра оплишимиз керак. Чунки мақсадни тўғри белгилаш ҳар қандай мудвафиятнинг асосидор.

– Қозғистон нафакат ўзини электр энергияси билан тўлиқ таъминлаши, балки жаҳон энергетика базорининг йирик экспортчигига айланни керак, – деди Президент. – Референдумда қозғистонликлар атом электр стансиясини куриш тўғрисидаги қарорни матькуллади ва бу борадаги ишлар бошланниб кетди. Биз учун стратегик аҳамиятга эга бўлган янги энергетика саноати келгуси ўн йилликларда иктиносидётни жадал ривоҷлантириш учун мустаҳкам пойdevor яратади. Айнан шунинг учун мен битта эмас, учта АЭС куриш ва пировардидаги тўлақонли ядро кластерини шакллантириш зарур, деб ҳисоблайман. Бу вазифанинг бекёс аҳамиятни инобатга олиб, Президент хузурида Ядро энергетикаси агентлигини тузишга қарор қилдим.

Қозғистон қайта тикланадиган энергия манбаларини ҳам тўлиқ ишга тушириши керак.

КИШЛОҚ ҲЎКАЛИГИ

Қишлоқ ҳўжалиги улкан салоҳиятга эга. Агросаноат мажмусини сифат жиҳатидан янги босқичга олиб чиқиш юзасидан залворли ишлар амалга оши-

рилмоқда. Келгуси беш йилда қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотлари ялпи ишлаб чиқариш ҳажмини икки барабар, меҳнат унумдорлигини уч барабар ошириш максад қилинган. 10 йил ичидаги Қозғистон чукур қайта ишланган дон маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи ва ётказиб берувчи жаҳоннинг ётакчи ўнталигига кириши даркор.

Бундан ташқари, мамлакатимиз худуди бўйича дунёда тўқизичини ўринда турди, бу эса транзит-логистика соҳасини ривожлантириш учун истиқболи имкониятларни очади. Бу алоҳида ётибор талаб қиладиган стратегик йўналишидир.

МАҚСАД АНИК

Давлат раҳбари Қозғистонда ҳар бир фуқаро ўз салоҳиятини юзага чиқариши учун барча имкониятларни мавжудлигини таъкидлайди.

– Миллий мақсадимиз Адолатли, Хавфисиз, Тоза, Қудратли Қозғистонни барпо этиш гоясидан келиб чиқади. Биз ҳамма учун кенг имкониятларни мухайё давлатни яратмоқдамиз. Фуқаролари ўз имкониятларни тўла рўёбга чиқара оладиган, ҳалол меҳнати билан оиласи фаронлигини таъминлай оладиган давлат. Бизнинг мустаҳкам пойdevorимиз қонун ва интизомидир. Бу – биринчи навбатда, ҳар бир кишининг шахсий ва умумий интизомини англатади. Бизнинг мағфурамиз содда ва тушунира. У мисли кўрилмаган геосиёсий бўрон шароитида мамлакат тараққиётининг сифат жиҳатидан янги босқичига мустаҳкам пойdevor кўшишдан иборат. Давлатимиз тақдири, миллатимиз фаронлиги ҳам шунга болғиц, – деди Президент.

Давлат раҳбари Миллий Курултой аъзоларига мурожаат қилип экан, улар ташаббусларни илгари сурши орқали кўплаб бунёдкорлик ишларининг харатлантирувчи кучи бўлиб хизмат қиласигани алоҳида таъкидлари ҳамда Қозғистоннинг илгор тараққиёт йўлидан бораётгани туфайли барча ватанпарвар фуқароларга миннатдорчиллик билдири.

**ҚУРУЛТОЙНИНГ
БИРЛАШТИРУВЧИ КУЧИ**

Иштирокида Парламент Мақслиси депутати Айдус Сарим, Кўстанин автомобиль транспорти коллежи директори Дмитрий Павленко, Қарағанди вилоят Жамоатчилик кенгаши аъзоси Бекзат Алтингбеков, Төмөнгастан лойиҳаси раҳбари Ўлжас Сулеймен, ҳуқук ҳимоячиси Айгул Ўринбек ҳам сўзга чиқди.

Парламент Мақслиси депутати Айдус Сарим мағфуравий сиёсатнинг янги концепцияси юзасидан қатор тақлифлар билдири.

Кўстанин автомобиль транспорти коллежи директори Дмитрий Павленконинг сўзларига кўра, бугунги кунда мамлакатда касбий таълимни меҳнат бозори эҳтиёжларига мослаштириш бўйича кескин муммамо туриди: битирнувчilar кўпинча иш топа олмайди, чунки бир неча йил олдин зарур бўлган касбларга бугунги кунда талаб дебярли йўк.

– Сўнгги йилларда меҳнат бозори сезиларни даражада ўзгарди. Янги мутахассисликлар пайдо бўлди, масалан, мобилограф ва дрон оператори. Янги авлод мутахассисликларни тайёрлаш зарур. Шу боис, "Янги касблар атласи"ни янгилаш зарур, бу ишга коллежлар ҳам, иш берувчиликар ҳам жалб этилиши керак, – деди у.

Мавзузчи, шунингдек, техник ва касб-хунар таълими ва ишлаб чиқариш соҳалари ўртасида доимий ҳамкорлик зарурлигини таъкидлайди.

Қарағанди вилоятни Жамоатчилик кенгаши аъзоси Бекзат Алтингбеков динга оид масалаларнинг долзарблигини ҳам қайд этди.

– Ота сифатида ташвишларни иложим йўқ. Айрим ёшларимизнинг радикал оқимларни кириб кетаётганин ҳеч кимга сир эмас. Мадрасаларда таълимтарбия ишларини такомиллаштириш ва тизимиш йўлга кўшиш зарур. Диний таълим мутахассасларини нозорат қилиш керак, – деди у.

Хуқуқшусон ва ҳуқук ҳимоячиси Айгул Ўринбек "Фуқаро ҳамияти" бўлимида билдирилган чархар қатор тақлифлар билан ўртоқлаши. Маърузачининг сўзларига кўра, айнан пайтда юртимизда пул йигувчи турли ҳайрия жамғармалари кўпайган. Бирок, уларнинг барчasi ҳақиқатан ҳам "хайрия" учун пул йигаётгандар эмас.

Маблагларниң бир қисми ноаини мақсадларда сарфланган. Бундай тизилмалар сони ортиб бормоқда, лекин назорат қилиш керак, – деди у.

У суд-тибий экспертиза билан боғлик муммамоласаларни ҳам кўтари. Тегишили бошқарма Қозғистон Республикаси Адлия вазирлигига бўйсунади ва шунинг учун экспертизларга босим ўтказиш эҳтиоми мавжуд. Ваҳоланки, ҳар бир экспертиза хуласасига инсоннинг тақдири боғлиқ.

Айгул Ўринбек суд экспертизасини Адлия вазирлиги тасаруфидан чиқариб, давлат раҳбари бўйсунадиган чархар қатор тақлифлар билан ўрtoқлаши. Мутахассисликларни мавжудлиги таъсизига олиб чиқиши керак.

У кўтарган янга бир муамма онлайн кредитларнинг мавжудлиги ва телефон фиригларига билан боғлиқ. Унинг фикрича, Қозғистон Республикасининг "Алоқа түғрисида"ни Конунида тегишили мөхалларни мустаҳкамлаб, алоқа операторларининг масъсиятини ошириш мумхим аҳамиятга эга.

qurultai.kz майлумотлари асосида.

"ЫНТЫМАҚ" УЙИДАГИ ҲИСОБОТ

Туркистон шаҳридаги барча жамоат ташкилотлари жойлашган "Ынтымак" уйида ҚХА қошидаги шаҳар оқсоқоллар кенгаши раиси, Туркистон шаҳрининг фахрий фуқаро Абдихан Абдиқадиров раҳбарлиги ушбу ташкилотнинг ўтган йили амалга оширган ишлари юзасидан ҳисобот йиғилиши ўтди.

Айнан пайтда сафида 52 нафар аъзоси бўлган оқсоқоллар кенгаши шаҳар ҳокимилиги ҳамда олтига кичик туман маъмурити билан эл бирлиги, ёшлар тарбияси масаласида тифиз ҳамкорлиқда фаолият юритмоқда. Фаҳрийлар Абжаппар Садуқасов, Дилмурод Жамолов, Тўрехан Жўмахонов, Пернетай Дубисбековларнинг таклиф мунозабатларни тақлифидан мурожаатлари тингланди.

Бир гурӯх фаоллар шаҳар ҳо-

килиги, маслаҳати ва оқсоқоллар кенгашининг фахрий ёрлиқлари билан тақдирланди. Алибек Жумабекули раҳбарлик қилаётган ҳалқаро туризм ва межмондустлик университети ўнини ҳам шаҳар оқсоқоллар кенгаши "Жанубий Қозғистон" газетасини домий равиша мутолаа қилишиб мокаддаси.

Ш. МАДАЛИЕВ.

Муаллиф суратга олган.

КОЛЛЕЖ ОДИМЛАРИ ШАХДАМ...

Бизнинг маълумот: Жанара Баймагамбетова 1985 йили 30 марта Алмати шаҳрида таваллуд топган. М. Ауэзов номидаги ЖҚУнинг химия-биология фаулетиниши, ушбу даргоҳнинг магистратурасини, докторантурасини тамомлаган. Бугунги кунда 2007 йилдан фаолият юритиб келаётган "Сайрам" коллежининг директори.

Муассасада ўрта бўйин тиббиёт мутахассислари тайёрланади. Унинг муассиси, тиббиёт фанлари доктори профессор Амирхан Баймагамбетов. Қўйида коллеж директори Жанара Амирханқизи билан ўштирилган сұхбатни ўзларни тақдирлайди.

Тамомлаланларга "Фельдшер" ва "Тиббий ҳамшира" гувоҳномалари ҳам берилади. Фаҳр билан айтиш мумкин, 18 йил давомида коллежда билим олган 5 мингадан зиёд мутахассис бугунги кунда мамлакатимизнинг турли бурчакларида самарали меҳнат қилишибоқда. Жорий ўкув йилида ҳам 380 нафар талаба қабул қилиниб чиқди.

– Коллежга раҳбарликка таъйинланганнингизга бир йилдан ошиди. Айтингчи, бугунги кунда қандай натижаларга эришилди?

– Раҳбарликни ушбу максакни ўн йил муваффакиятли

»» Орамиздаги одамлар

ШИФОКОРЛАРНИНГ ШАРАФЛИ СУЛОЛАСИ

Шимкент шаҳрининг Бодоморти даҳасидаги масжидда нафақат вилоятимизга, балки республикага таникли атоқли ҳамюртимиз, малакали уролог-жарроҳ Абдуҳалил Отахўяевни "Жанубий Қозогистон" вилоят газетасининг янги сонини бир гуруҳ намозхонлар билан қизғин муҳокама қилаётган пайтда учратиб, қувондим. Ибодат устида жамланган ҳамюртларимиз, ҳам диний, ҳам дунёвий дунёкашими бойитиштани, фикр алмашаётгани янада рухлантириди. Тұғриси, бүндай илмли инсонлар ҳәтиимиз безаги, ёшларнинг илми, ўз касбига қызықишини янада күчайтиришига рағбат үйғотишиади.

Отахўяевларнинг – шифокорлар суполаси мазкур авлод вакилларининг бошқаларга сабоқ бўладиган ҳаёт йўлларини муштарийларга яқиндан таниширишга жазм қилдим.

– Падари бузрукворим Абдураим ота ва волиди мухтарам Махбуба ая 1940 йили оила куршиган, – дейди биз билан сұхбатда Абдуҳалил Отахўяев. – Оиласда 11 нафар фарзандмиз. Мен уларнинг тўнгич фарзандиман, 1941 йили таваллуд топганман. Шаҳар даврдаги 3-урта мактаб (ҳозирги 45-сони мактабуни) тамомладим. Ота-онам бизнини зиёлилар сафида бўлиб, ҳалқимизга хизмат қилишимизни орзу қилиб, дуо қилишган ва бу йўлда ҳеч нарсасини ашмаяган. Уларнинг дуолари ижобат бўлди. Илоҳим, уларнинг қабрлари нурга тўлсин. Сарманқанд Тиббиёт институтини мудаффакиятли тамомладим. Шимкент шаҳридаги вилоят касалхонаси бош шифокори Вагид Алиев қабулига кириб, жарроҳи бўлиб ишламоқчилигимни айтганимда, "бизда жарроҳилар етариғ, яхшиси, урология бўлимима кириг, ўша бўлимдаги жарроҳилар киласиз", деб жавоб берганди. Шу кундан этиборан ишга қабул қилиндим. Алмати, Тошкент, Бокуда малака оширдим. Илк ёдда қолган жарроҳилар амалиётими – кўрқук қафасига ўқ теккан беморга жарроҳ Архипеко билан амалга оширганимиз.

Ўғлим, таникли уролог Воджиджон бошқармоқда. Ҳозир фахрий ҳордиқадаман. Умр йўлдошим Ризихон ҳам Тошкент Тиббиёт институтининг педиатрия факультетини тамомлаган. У умрни нафакага чиққуга қадар келажагимиз эгаларини даволашга бахшида этган болалар шифокори, ўз қасбининг етук мутахассиси эди. Мархума рафиқам билан юртимиз соглигни сақлаш тизими ривожига озми-кўпми хисса қўшганлигимиздан мамнумиз.

Отахўяевларнинг ёрқин вакиласи, синфдошим Манзура Абдураим қизи ҳам ақапалари изидан бориб, шифокорлик қасбини танлаган. Айни кунларда шаҳримиздаги таникли терапевт-шифокор. Суҳбатимизни Манзурахон билан давом эттирамиз.

– Отахўяевлар суполасида соглигни сақлаш тизимида ҳалол меҳнат қилаётган зиёлилар сафнинг тобора кенгайши аканлизинг ушбу соҳадаги баракали фаолияти таъсири бўлса ажаб эмас...

– Абдуҳалил акам авлодимизнинг етакчиси. Ука-сингилларига доим ибрат бўлиб келганин, унинг ютуқларидан руҳланиб, вояга етдик, ушбу касбига меҳр қўйишмиз бежиз

қатор машҳур тамаддиҳоналарининг соҳиби. Фарзандлари ҳам тадбиркорлик соҳасида фаолият юритишти. Фотима опам ҳам ТошТини тамомланган, доцент, доярли гинекология кафедрасида фаолият юритиди, тиббиёт фанлари номзоди. Опамнинг умр йўлдоши жарроҳ, келини ҳамда қизи ҳам болалар шифокори сифатида ҳалққа хизмат килишмоқда. Феруза опам ҳам ТошТИда таҳсил олган, Гулистан шаҳрида тиббиёт билим йортининг директори, хизмат кўрсатсанг педагог, унинг умр йўлдоши эса суд-тиббиёт эксперти. Укам Баҳодир тадбиркор. Ўғли Отажон Қарағанди тиббиёт олийгоҳини тамомлади, хорижий клиникаларда малакасини мунтазам ошириб, хусусий тизи клиникасида ҳамюртларимизга хизмат кўрсатмоқда. Шундай оиласининг аъзоси бўлганимдан ҳамда ёш авлодларимиз ҳам ҳалққа хизмат қилишда кекса авлодлари қасбни танлашида шубҳа қўлмайман. Зоро, этибор берсангиз, ҳар бир авлоднинг вакилларига даҳлдор шуғулланадиган ота қасби бўлади. Шифокорликнинг ҳам авлодларимизга ҳайрли ва баракотли бўлиши наисб қўлсин.

Ҳакиматан ҳам мазкур авлод нафақат шифокорлари,

Иккичи воқеа – Шимкент истироҳат боғларидан биридаги рақс майдончасида йигитлар ўзаро гап талашиб, улардан бирни кўргидан пичноқладанди. Тиббиёт фанларини номзоди Д. Сексенбаев билан унинг кўрқук қафасини ҳарфи шаклида тикканимиз ёдимда. Аллоҳнинг қарами билан қанча беморларнинг бўйрактош касаллариди, сийдик йўли, қовуқ, жинсий аъзолари хасталикларини жарроҳлик йўли билан даволаганимиз. Фаолиятим самарали ўти – ҳам шифононда, ҳам касалхонада меҳнат қилдим. 1987 йили 2-шахар касалхонасига ёш урологларнинг амалиётини шарбари рахбарлик қилдим. Олий тоифа беришиди. Сўнг вилоят ташхис марказига ишга таклиф қилишди. Нафақага чиққанимдан сўнг хусусий клиникамда ҳамюртларимин соглигини тикишга ёрдам бердим. Айни дамда уни

эмас, – дейди Манзурахон. – Унинг невараси Абдураим ҳам бобоси изидан бориб, шифокорликни танлади, бугунги кунда у етук шифокори. Опам Умму Гулшан 1969 йили Самарқанд Тиббиёт институтини тамомлади. Шимкент шаҳрининг 1-перинатал марказида қарийб 30 йил доя-гинеколог бўлиб ишлади. Опамнинг икки қизи ҳам доя-гинеколог. Ўғли Ҳалқ ҳўялиги олийгоҳини ҳалқаро муносабатлар факультетини тамомлади, тадбиркор. Матлуба опам айни дамда ТошТИнинг Биорганика кафедрасида доцент, бўлгуси шифокорларга сабоқ беради, тиббиёт фанлари номзоди. Опам Назира фармацевти, унинг неваралари шифокорлик соҳасини танлашибди. Абдували акам мухандис, фарзандлари банк ва мухандислик соҳаларини танлашибди. Акам Сайдайлар тадбиркор, шаҳримиздаги

балки саҳоватли иш билармонлари билан ҳам машҳур супола. Сайдавлии Отахўяев тиббиётини танлашибди. Шифокорликнинг ҳам авлодларимизга хизмат билан танилган суполанинг муносиб давомчилидир.

Шуҳрат РЎЗИМАТОВ, Ал-Форобий туман ЎЭМБ раиси.
Шимкент шаҳри.

»» Тўйхат ўрнида

ЭЗГУЛИК ЙЎЛИ

Лавҳамиз қаҳрамони қарийб 40 йилдан зиёд ёш авлодга таълим-тарбия беришда фидойилик билан хизмат қилиб келётган ардоқли ва камтаришустуз Мансурхон Қодиров(тасвирида)дир.

У 1955 йил 20 марта Сайрам туманининг Сайрам қишлоғида оддий дехон оиласида таваллуд топди. Дастлаб Ҳамза ва Калинин номли мактабларда, сўнгра Сирдарё давлат муаллимлар олий таълим масканида таҳсил олди. Мехнат фаолиятини 1976 йилда ўзи таълим олган Ҳамза номли мактабда бошлаб, турилийларда қишлоқларда Кашибофлар уйда, шунингдек, Ҳамза ва Атой номли мактабларда директор.

М. Қодиров уқитувчиликнинг фидойиликни талааб этадиган касб эканлигини чуқур хис этди. Зоро, таълим соҳасида амала оширилаётган ислоҳотлар ҳар томонлама барқамол ионсонни шакллантиришига қаратилмоғи жоҳи.

М. Қодиров устозлари Туроббой Йўлдошев, Ҳавазмат Юнусалиев, Равшан Жумабоевлар номини фахр билан тилга олади. Раҳбарликнинг сир-синоатларини ўзлаштиришида эса меҳнат фахрийлари Отабек Қувашев ва Тожиёв Турсиметовларнинг хизматлари тарбиялашдаги хизмати учун "Жамоат фидойиши", И. Алгинсарин номидаги "Таълим соҳасининг аълоҳиси" кўкрак нишонлари билан тақдирланган.

Мансурхон Қодиров буғунги кунда ҳаётда ўз ўрнини топган шоғирларни билан тақдирланган. 2011 йили "Сайрам қишлоғининг фахрий фуқароси" унвонига сазовор бўлди. Шунингдек, у "Ёшларни ватан парварлик руҳида тарбиялашдаги хизмати учун" медали, "Жамоат фидойиши", И. Алгинсарин номидаги "Таълим соҳасининг аълоҳиси" кўкрак нишонлари билан тақдирланган.

3. МҮМИНЖНОНОВ.

»» Газетхон миннатдорчилик билдири

ШАРАФЛИ ВА МАШАҚҚАТЛИ КАСБ СОҲИБЛАРИГА РАҲМАТ!

Шифокорлик инсон ҳаётига даҳлдор, ўта масъулияти ва шарафли касб. Шу боис, бугун эл саломатлиги йўлида фидокорона меҳнат қилаётган тиббиёт ходимлари ҳар қанча эъзоз ва эътироғга лойик.

Шимкент шаҳрининг Сайрам даҳасидаги Ойбек Абдураимов раҳбарлик қилаётган "Хаят" клиникасида ҳизматидан фойдаланиб, мусассадаги шифокор ва ҳамширлар ўз ишининг мөхирлари эканлигига амин бўлдик.

Терапия бўлими мудириаси, малакали шифокор Камола Махмадова, невропатолог Дилмурад Тўрахонова ҳамда ҳамширлар Гулнозаҳон Худоёрова, Ҳафиза Тўламетова, Маликахон Юнусбоваларнинг беморларга

муносабатидан даволанувчилар

Клиникада даволанаётган бир гурӯб беморлар номидан уларни баҳор байрамлари билан табриқлаб, сиҳат-саломатлик, фаолиятларида мудаффакиятлар тилаймиз.

К. ПЎЛАТБОЕВ, нафақадор.

»» Сўранг, жавоб берамиз!

ҚАРЗЛАРИМ ЁПИЛАДИМИ?

Алиментдан қарзим бор. Лекин собиқ турмуш ўртогим алимент керак эмаслигини айтди. Энди қарзларимни тўламасам ҳам бўладими?

М. КОМИЛОВ, Шимкент шаҳри.

Саволга ҳуқуқшунос Лаура Ўринбаева жавоб беради.

– Ўй, алимент бўйича қарзлар зимманизда қолади. Чунки алимент бўйича йигилиб қолган қарзлар собиқ аёлнингиз эмас, балки фарзанднинг олидаги қарзидир. Сизда боланнинг бокиш мажбурияти бор. Собиқ рафиқангизнинг алимент керак эмас, дегани бўйинингиздаги қарздан кутулдинга дегани эмас. Алимент бўйича қарзлар алоҳида қарзлар турига киради ва у биринчи навбатда, бо-

ла ҳуқуқларини химоя қилишга қаратилган. Конун бўлалог ёшига етмаган болалар таъминоти ота-оналар зиммасида. Шунинг учун қарзлардан шунчаки кечиб юбориши ярамайди. Факат узрли сабаблар бўлса, қарздор ота судга мурожаат қилиб, қарзлар мидорини камайтириши ёки тўлаш муддатини кечитириши сўраши мумкин. Узрли сабабларга эса оғир хасталик, иш жойи ва даромадини йўқотиш кабилар киради.

Н. МАВЛОНОВА.

»» Спорт

Улугбек Бойметов раҳбарлик қилаётган «Чоштепа» ўрта мактабининг 7-8-синф ўқувчилари Туркистон шаҳрида ўтган Миллий мактаб Лигасининг вилоят босқичида ёнгил атлетика бўйича иштирок этиб, 2-уринни кўлга киритиши.

Ёш спортчиларни мусобақага устоз-мураббий Эрмат Тошпўлат тайёрлади.

Сорвирнорлар – Эрхон Худойберганов, Шоҳруҳон Рахимковон, Дилмурад ва Шоҳнур Ҳабибуллаевлар, Темур Валиев, Нилюфер Сайфуллаева, Малика Абдалимова, Ясмин Әрмашаммадова, Шамсина Шокирова ва Диана Гайбуллаева мусобақада совринли ўринларни эгаллашибди.

С. ТУРСУНМЕТОВ.

САЛОМАТЛИК – ТУМАН БОЙЛИК

Директор – Бош муҳаррир
Райимжон Ортиқбай ўғли
АЛИБОЕВ.

Бош муҳаррир ўрбинbosarpabi:
Муроджон АБУБАКИРОВ.
Авазхон БЎРОНБОЕВ.

Масъул котиба – Шаҳноза УСМОНОВА.

Масъул шахслар:

Туркистон, Саърон – Шомирза МАДАЛИЕВ, +7701-610-51-22.
Қазиғурт – Ҳуршид КУЧҚОРРОВ, +7701-447-37-42.
Сайрам – Зокиржон МУМИНЖНОНОВ, +7702-278-96-90.
Тулқибош – Мунира САҶДУЛАЕВА, +7747-144-60-71.
Жетисиз, Мактабар – Мухтабар УСМОНОВА, +7701-257-36-97.
Келес, Саройчоғ – Малика ЭЛТОЕВА, +7702-841-78-82.
Кентов, Сўзок – Рўзиохон МАДАЛИЕВ, +7708-824-20-97.

<p